

KINNITAN:

(kuupäev)

OHUTUSJUHEND ELEKTRIKÄIAGA TÖÖTAJALE

1. SISSEJUHATUS

Käesoleva ohutusjuhendi tutvustamine (esmajuhendamine) töötajale toimub pärast töötaja tööle vormistamist ja sissejuhatava juhendamise läbiviimist tööandja määratud päeva isiku poolt.

Töötaja täiendjuhendamine korraldatakse alljärgnevatelt juhtudel:

- uute töötervishoiu ja tööohutuse juhendite või õigusaktide kehtestamisel või kehtivate nõuete muutumisel;
- töökorralduse muutmisel või kui tema töös on olnud kolmest kuust pikem vaheaeg;
- tehnoloogia või töövahendite vahetamisel või uuendamisel;
- töötaja ümberpaigutamisel teisele tööle või tema tööülesannete olulisel muutumisel;
- kui töötaja rikkus tööohutusnõudeid, mis põhjustas või oleks võinud põhjustada tööõnnetuse;
- tööde või tegevuse puhul, mis ei kuulu töötaja töölepinguga määratud tööde või ametikohustuste hulka;
- kui struktuuriüksuse juht või töötaja ise peab seda vajalikuks;
- kui tööinspektor peab seda vajalikuks.

Täiendjuhendamise sisu ja mahu määrab tööandja.

Töötaja sissejuhatav, esma- ja täiendjuhendamine, väljaõpe ning töötaja iseseisvale tööle lubamine registreeritakse sellekohases päevikus või andmebaasis, kuhu märgitakse:

- juhendamise või väljaõppe kuupäev ja kestus;
- juhendatava ja juhendaja ees- ja perekonnanimi ning amet;
- struktuuriüksus, kuhu töötaja tööle suunati;
- täiendjuhendamise põhjus;
- töötajale tutvustatud juhendite ja õigusaktide nimetused;
- iseseisvale tööle lubamise kuupäev.

Töötaja kinnitab juhendamist, väljaõpet ning iseseisvale tööle lubamist oma allkirjaga.

Töötaja kohustused ja õigused

Töötaja on kohustatud:

- osalema ohutu töökeskkonna loomisel, järgides töötervishoiu ja tööohutuse nõudeid;
- järgima tööandja kehtestatud töö- ja puhkeaja korraldust;

- läbima tervisekontrolli vastavalt kehtestatud korrale;
- kasutama ettenähtud isikukaitsevahendeid ning hoidma neid töökorras;
- tagama vastavalt väljaõppele ja tööandja antud juhistele, et tema töö ei ohustaks tema enda ega teiste elu ja tervist ega saastaks keskkonda;
- kohe teatama tööandjale või tema esindajale ja töökeskkonnavolinikule õnnetusjuhtumist või selle tekkimise ohust, tööõnnetusest või tööülesande täitmist takistavast tervisehäirest;
- täitma tööandja, töökeskkonnaspetsialisti, töötervishoiuarsti, tööinspektori ja töökeskkonnavoliniku töötervishoiu- ja tööohutusosalase korralduse;
- kasutama töövahendeid ja ohtlikke kemikaale nõuetekohaselt;
- hoiduma omavoliliselt lahti ühendamast, muutmast või eemaldamast töövahenditele või ehitisele paigaldatud ohutusseadiseid ja kasutama neid nõuetekohaselt.

Töötajal on keelatud töötada alkoholi-, narkootilises või toksilises joores või psühhotroopse aine olulise mõju all.

Töötajal on õigus:

- nõuda tööandjalt töötervishoiu ja tööohutuse nõuetele vastavaid töötingimusi ning ühis- ja isikukaitsevahendeid;
- saada teavet töökeskkonna ohuteguritest, töökeskkonna riskianalüüsi tulemustest, tervisekahjustuste vältimiseks rakendatavatest abinõudest, tervisekontrolli tulemustest ja tööinspektori ettekirjutusest tööandjale;
- tõsise, ähvardava või vältimatu õnnetusohu korral peatada töö ning lahkuda oma töökohalt või ohtlikult alalt;
- keelduda tööst või peatada töö, mille täitmine seab ohtu tema või teiste isikute tervise või ei võimalda täita keskkonnaohutuse nõudeid, teatades sellest viivitamata tööandjale või tema esindajale ja töökeskkonnavolinikule;
- nõuda tööandjalt arsti otsuse alusel enda üleviimist ajutiselt või alaliselt teisele tööle või oma töötingimuste ajutist kergendamist;
- nõuda enda üleviimist sobivale päevasele tööle, kui ööajal töötamine on isikule arsti otsuse alusel tervise tõttu vastunäidustatud ning tööandjal on võimalik töötajat vastavale tööle üle viia;
- saada tööst põhjustatud tervisekahjustuse eest hüvitist vastavalt Vabariigi Valitsuse kehtestatud korrale;
- pöörduda töökeskkonnavoliniku, töökeskkonnanõukogu liikmete, töötajate usaldusisiku ja asukohajärgse tööinspektori poole, kui tema arvates tööandja poolt rakendatavad abinõud ja antud vahendid ei taga töökeskkonna ohutust.

Töötaja tervisekontroll

Töötaja tervisekontroll viiakse läbi tööajal ja tööandja kulul.

Töötaja tervisekontroll algab esmase tervisekontrolliga tööle asumise esimese kuu jooksul ning edaspidi töötervishoiuarsti näidatud ajavahemiku järel, kuid mitte harvem kui üks kord 3 aasta jooksul.

Tervisekontrolli käigus täidab töötaja tervisekontrolli kaardil tervisedeklaratsiooni osa ja kinnitab andmete õigsust allkirjaga.

Töötervishoiuarst olles tutvunud tervisekontrolli alusdokumentidega ning töökohal töötaja töökeskkonna ja töökorraldusega, määrab vajalikud terviseuuringud, kaasates vajadusel eriarste.

Töötervishoiuarst kannab terviseuuringute tulemused tervisekontrolli kaardile, annab hinnangu töötaja tervise seisundile ning teeb otsuse töökeskkonna või töökorralduse töötajale sobivuse kohta.

Töötervishoiuarst teeb töötajale teatavaks tema terviseuuringute tulemused ja tervisekontrolli otsuse.

2. ÜLDNÕUDED

- 2.1.** Tööülesannet tohib täitma asuda alles siis, kui selleks on teada ohutud töövõtted. Töötaja peab olema tutvunud elektrikäia kasutusjuhendiga või läbinud selle käsitlemist tutvustava väljaõppe.
- 2.2.** Töötaja on kohustatud kandma normidega ettenähtud tööriietust ja kasutama isikukaitsevahendeid.
- 2.3.** Töökohad peavad olema hästi valgustatud, valgustus ei tohi pimestada töötaja silmi.
- 2.4.** Tööruum (-koht) peab kahjulike ainete olemasolul olema varustatud ventilatsioonisüsteemiga, mis tagab normidele vastava õhuvahetuse ja kahjulike ainete eemaldamise töötsoonist.
- 2.5.** Töötaja peab tegema ainult seda tööd, mis talle on ülesandeks tehtud ja mille ohutuid töövõtteid ta tunneb. Kahtluse korral tuleb pöörduda tööloigu juhataja poole selgituse saamiseks.
- 2.6.** Märkates ohutusnõuete rikkumist teiste töötajate poolt või ohtu lähedalolijatele, peab töötaja viivitamatult rakendama meetmeid ohutuse tagamiseks ning teatama juhtunust tööloigu juhile.
- 2.7.** Töötaja peab teadma ja täitma ettevõtte sisekorraeskirja ning tuleohutuseeskirju.
- 2.8.** Töökohale kõrvalisi isikuid lubada ei tohi.
- 2.9.** Alkoholi joobes töötamine ja töökohal alkoholi, uimastite ning tugevatoimeliste rahustite tarvitamine on keelatud.
- 2.10.** Juhul, kui oled haiglane, või haigestud töö ajal, teata tööloigu juhile ja pöördu medipunkti abi saamiseks.
- 2.11.** Elektriseadmete eksploatatsioon peab toimuma kooskõlas kehtivate elektriohutuseeskirjadega.
- 2.12.** Töökoht tuleb hoida puhas. Keelatud on masina kasutamine risustatud alal.
- 2.13.** Töötaja on kohustatud käima ettenähtud korras perioodiliselt arstlikul läbivaatusel.
- 2.14.** Suitsetamine töökohal on keelatud. Suitsetamine on lubatud ainult selleks ettenähtud kohtades.
- 2.15.** Töökoht peab olema varustatud esmaabi ja esmaste tulekustutusvahenditega, milledele peab töötajal olema juurdepääs.
- 2.16.** Käia abrasiivketas peab olema kaitsekattega. Kaitsekatte kinnitus peab olema tugev ja tagama, et ketta purunemise korral katte või ketta tükid ei paiskuks eemale.
- 2.17.** Abrasiivketta kaitsekattel tuleb nähtava noolega näidata abrasiivketta pöörlemise suund

- 2.18.** Tugi tuleb paigaldada selliselt, et detaili töötlemine toimuks rõhttasapinnas ketta läbimõõdu joonel või mõnevõrra (kuni 10mm) ülalpool. Vahe toe ja tööpinna vahel peab olema kuni 1/2 töödeldava detaili paksusest, kuid mitte üle 3 mm. Tugi peab olema sirgete servadega.

3. ENNE TÖÖD

- 3.1.** Riietuda tööriietesse. Nööpida või siduda kinni tööriivaste hõlmad ning varrukasuud, et ei oleks ripnevaid otsi, mis võivad olla kaasa haaratud liikuvate osade poolt. Panna pähe peakatte, et peita pikad juuksed. Mitte kanda ehteid.
- 3.2.** Koristada töökohalt kõik, mis segab tööd.
- 3.3.** Kontrollida seadme korrasolekut. Veendu, et abrasiivkettal ei oleks mõrasid ega pragusid. Keelatud on töötada mittekorras seadmega.
- 3.4.** Veenduda, et toitekaabel, - juhe on terved, et elektrisüsteem oleks vigastusteta.
- 3.5.** Kõigist avastatud puudustest ja rikest teatada tööjuhile nende kõrvaldamiseks.
- 3.6.** Panna ette kaitseprillid ja kätte kaitsekindad.
- 3.7.** Veenduda, et käia käivitamine ei ohustaks kedagi.

4. TÖÖ AJAL

- 4.1.** Hoida töökoht puhas ja korras, et mitte ummistada läbikäike.
- 4.2.** Töödeldav detail tuleb viia lihvketta vastu kergelt ja sujuvalt, ilma järskude tõugeteta.
- 4.3.** Töödeldavat detaili on keelatud jõuga vastu lihvkettast suruda.
- 4.4.** Keelatud on teritada pragudega või murdunud hammastega löikeinstrumente.
- 4.5.** Keelatud on kasutada lihvketta külge- või otspinda, kui ketas ei ole selleks ette nähtud.
- 4.6.** Jälgi et sädemed ei ohustaks kõrvalolevaid esemeid ja materjale.
- 4.7.** Lihvkettast tohib kätega puudutada alles pärast ketta täielikku seiskumist. Seiskumist ei tohi käega ega mingi esemega kiirendada.
- 4.8.** Elektrikäi tuleb välja lülitada ja elektrimootor seisata järgmistel juhtudel:
- avastades rikke seadmetes või elektrimootorites;
 - käia juurest lahkudes, ka lühiajalise lahkumise korral;
 - elektrivoolu katkemisel;
 - käia puhastamise, määrimise, koristamise ja seadistamise ajaks;
 - käia remondi, reguleerimise ning tööriista või detaili vahetamise ajaks;
 - töödeldava detailide mõõtmise ja töötlemiskvaliteedi või pinnasileduse kontrollimise ajaks.
- 4.9.** Abrasiiv- ja metallitoolm tuleb töökohalt eemaldada harjaga.
- 4.10.** Mitte asetada tööriistu jms. seadme liikuvate osade lähedale ega lähenda liialt käsi lihvimiskettale. Töötamise ajal on keelatud anda ja võtta tööriistu või esemeid üle käia.
- 4.11.** Elektrikäia töötamise ajal on keelatud avada või ära võtta kaitsekatteid.
- 4.12.** Töö ajal tuleb kinni pidada õigest toitumise-, töö- ja puhkeaja režiimist.

5. PÄRAST TÖÖD

- 5.1.** Pärast elektrikäiaga töötamise lõpetamist tuleb:
- seisata käi ja lülitada välja elektrimootor;
 - puhastada tööriistad ja paigutada need selleks ette nähtud kohta;
 - koristada tööpingilt abrasiivpuru, pühkida pink tolmust ja mustusest;
 - koristada töökoht ja ümbrus ning vabastada tööpingi juurde viivad läbikäigud liigsetest esemetest;
 - puhastada ja korrastada tööriietus, jalanõud ja teised isikukaitsevahendid ning paigutada need selleks ettenähtud kohtadesse.
- 5.2.** Kõigist ebakohtadest kasutatavate seadmete, tööriistade jne töös, samuti töökorralduses – tuleb informeerida asjaosalisi töödejuhatajaid, vastutavaid isikuid.

6. ERGONOOMIA

Tööd, mis on seotud rohke liikumisega ja lihaste venitamisega, tehakse enamasti püstiasendis. Igasuguse seisva töö juures tuleks vältida painutatud selga. Kui inimene kummardub ettepoole või ühele küljele, siis tema jala-, selja- ja ka õlalihased pidevalt pingul.

Kui inimene end uuesti sirgeks ajab, tunneb ta seljas valu, just nagu selg oleks kõveras olekus kangeks jäänud. On võimatu kogu aeg pingevabalt seista, kui töö kõrgus ei ole õigesti valitud.

Töökõrgus on väga tähtis tegur. Kui see on ebaõigesti valitud, siis keha väsib väga kiiresti. Töökõrgus peab olema selline, et tööd saaks teha ilma selga painutamata ja õlgu õiges ja pingutamata asendis hoides.

Tööd tuleks teha käte loomuliku asendi juures, nii lähedal kehale kui võimalik.

7. TEGUTSEMINE ÕNNETUSOHU JA TULEKAHJU KORRAL

Töötajad peavad tõsise ja ähvardava õnnetusohu korral võtma tarvitusele abinõud vastavalt oma teadmiste ja kättesaadavatele tehnilistele vahenditele võimalike tagajärgede vältimiseks ka sellisel juhul, kui vahetu ülemusega ei ole võimalik kohe ühendust saada.

Tõsise ja vältimatu ohu korral peavad töötajad töökohalt lahkuma kiirelt ja ohutult. Tõsise ja vältimatu ohu korral oma töökohalt või ohtlikult alalt omavoliliselt lahkunud töötajat ei tohi selle eest karistada ega asetada ebasoodsasse olukorda.

Tulekahju tekkimisel tuleb tagada inimeste ohutus ja nende kiire evakueerimine või päästmine ohustatud alast.

Tulekahju avastanud isik on kohustatud:

- teatama viivitamatult häirekeskusele (telefonil 112), kus tulekahju on puhkenud ja mis põleb ning nimetama oma perekonnanime ja teate andmiseks kasutatava telefoninumbri ning vastama päästetöötaja esitatud küsimustele;

- hoiatama ohtu sattunud inimesi;
- sulgema ukсед ja aknad ning välja lülitama ventilatsiooni, tõkestamaks tule levikut;
- võimaluse piires asuma tuld kustutama.

Tulekustutus- ja päästemeeskonna sündmuskohale saabumisel informeerib tulekahju avastanud isik või objekti valdaja esindaja meeskonna juhti:

- tulekahju tekkekohast ja ulatusest;
- võimalikust ohust inimestele;
- muudest tulekahjuga kaasneva võivatest ohtudest (plahvatused, ohtlikud kemikaalid, elektriseadmed jms).

8. ESMAABI

Iga töötaja peab enne tööle asumist olema tutvunud esmaabi andmise juhendiga.

Kõige olulisem on tegutseda rahulikult ja läbimõeldult:

- püüda välja selgitada kannatanu seisukord;
- raske tööõnnetuse puhul helistada kohe helistada hädaabinumbril **112**;
- olemasolevate võimaluste piires anda kannatanule abi;
- vajadusel seisata ohtlikud seadmed, välja lülitada elektrivool jne.

Juhul kui töötajal ei ole piisavalt teadmisi esmaabi andmises, siis oodata kuni saabub selleks väljaõpetatud töötaja või kiirabi.

NB! Ebaõigete esmaabi võtete kasutamine võib kannatanu seisundit veelgi raskendada.

9. KASUTATUD KIRJANDUS JA KEHTIVAD ÕIGUSAKTID

- 1.** Töötervishoiu ja tööohutuse seadus (RT I 1999, 60, 616; 2000, 55, 362; 2001, 17, 78; RT I 2002, 47, 297; RT I 2002, 63, 387; RT I 2003, 20, 120; RT I 2004, 54, 389; RT I 2004, 86, 584; RT I 2004, 89, 612; RT I 2005, 39, 308; RT I 2007, 3, 11; RT I 2007, 12, 66; RT I 2007, 59, 381; RT I 2008, 56, 313; RT I 2009, 5, 35; RT I 2009, 29, 176; RT I 2009, 35, 232; RT I 2009, 49, 331; RT I 2009, 62, 405; RT I 2010, 22, 108; RT I 2010, 31, 158)
- 2.** Töökohale esitatavad töötervishoiu ja tööohutuse nõuded (RT I 2007, 42, 305)
- 3.** Töövahendi kasutamise töötervishoiu ja tööohutuse nõuded (RT I 2000, 4, 30; RT I 2003, 89, 596)
- 4.** Töötajate tervisekontrolli kord (RTL 2003, 56, 816; RTL 2006, 24, 431)
- 5.** Tuleohutuse seadus (RTI 2010, 24, 116)
- 6.** Töötervishoiu- ja tööohutusosalase väljaõppe ja täiendõppe kord (RTL 2000, 136, 2157)
- 7.** Raskuste käsitsi teisaldamise töötervishoiu ja tööohutuse nõuded (RTL 2001, 35, 468)